

ภาวะวิกฤต

ทำตนอย่างไรเพื่อก้าวไปสู่สิ่งที่ดีกว่า

ดร.อมรา รัตตากร *

ในสภาพปัจจุบัน ประเทศไทยและอีกหลายประเทศในภูมิภาคเอเชีย กำลังประสบปัญหาทางเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นปัญหาที่รุนแรงและสร้างผลกระทบอย่างใหญ่หลวงต่อคนทุกคนโดยทั่วถึง และยากต่อการหลีกเลี่ยงผลกระทบของปัญหานี้ได้ ดังนั้น หนทางแห่งความสำเร็จคือการที่คนทุกคนจะหันมาพิจารณาปัญหาในส่วนของตน ของสังคม มุ่งแก้ไข จัดการ และตั้งเป้าหมายที่จะพิชิตอย่างจริงจัง มีความพร้อมเพรียงร่วมมือ เสริมสร้างศักยภาพ หรือภูมิคุ้มกันภายในตนเอง ขยันขันแข็ง อดทน มีวิสัยทัศน์ ใช้ปัญหาหรือวิกฤตที่เกิดขึ้นให้เป็นโอกาสในการสร้างสิ่งใหม่ที่ดีกว่า

*ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณบดีคณะวิทยาการจัดการ
สถาบันราชภัฏจันทรเกษม
อธิตรองอธิการฝ่ายวิชาการ วิทยาลัยครูสงขลา

โดยมีปัญญาเป็นเครื่องนำทาง และเชื่อว่าสิ่งใหม่ที่ดีกว่าย่อมเกิดขึ้นมาได้เสมอ

อย่างไรก็ดี ในขณะนี้ ปัญหากำลังรุมเร้าต่อเราหรือ/และบุคคลทั้งใกล้ชิดและที่อยู่ในสังคมเดียวกัน เราทุกคนย่อมมีความต้องการหลักการ ข้อคิด คำแนะนำ แรงกระตุ้น และการตรวจสอบตนเอง เพื่อที่จะหาแนวทางเดินต่อไปข้างหน้า จากการรับฟังและอ่าน

ข้อคิดของคุณแจ๊ค, มินท์ อิงค์ธเนศ ประธานมูลนิธิสร้างเสริมไทย (The Better Thailand Foundation) ซึ่งเป็นมูลนิธิที่มีวัตถุประสงค์เพื่อยกระดับการศึกษา เสริมสร้างความรู้ให้กับเยาวชนและผู้ด้อยโอกาส เพื่อเสริมสร้างให้คนไทยได้มีการเตรียมพร้อมที่จะเข้าสู่สังคมภูมิปัญญา (Knowledge Based Society) และจากข้อเขียนของ Danny Cox และ John Hoover

(1992) ใน Leadership When the Heats On (ผู้นำยามวิกฤต) ผู้เขียนเห็นว่าข้อคิดต่าง ๆ เป็นข้อคิดที่ดีสามารถทำได้ และเหมาะสมกับสังคมในขณะนี้ จึงนำมาสรุปเพื่อผู้อ่านจะนำไปพิจารณาใช้เพื่อตัวท่านเอง และเพื่อพัฒนาสังคมให้ผ่านพ้นวิกฤตการณ์ไปสู่เส้นทางที่ดีกว่าในอนาคต

ประการแรก

การพัฒนาตนเอง..

เส้นทางสู่ความสำเร็จ

ก่อนที่จะพัฒนาคนอื่น พัฒนาสังคม พัฒนาองค์กร ในระดับใดก็ตาม ท่านจะต้องพัฒนาตนเองดังต่อไปนี้

1. มีความรู้ ความรู้ซึ่งเป็นสิ่งที่ต้องสะสม และต้องสะสมตลอดไปไม่มีการหยุดยั้ง ต้องมีการเรียนรู้ตลอดชีวิต

2. มีความพยายาม ซึ่งหมายถึง การตั้งใจทำงานอย่างจริงจังต่อเนื่องไม่หยุดยั้ง

3. เป็นผู้ชนะเลิศ คือผู้ที่มีความพยายาม โดยไม่มีที่สิ้นสุด

4. เป็นผู้มองการณ์ไกล และมีจิตใจกว้างอันจะเป็นโอกาสให้เป็นผู้ที่ประสบความสำเร็จ

5. เป็นคนมีน้ำใจดีงาม และมีประโยชน์ในการสร้างความสุขให้ผู้อื่นได้

ประการที่ 2

ความมุ่งมั่น ความพยายาม และการต่อสู้...กุญแจสู่ความสำเร็จ

การกระทำสิ่งใดจะสู่ความสำเร็จสูงสุดได้ต้องอาศัยความมุ่งมั่น ความพยายามและการต่อสู้ ซึ่งควรยึดหลักต่อไปนี้

1. มีความพยายามที่ไม่หยุดยั้ง เพราะความพยายามทำให้เรามีโอกาสเติบโต

2. เป็นคนเก่งหรือผู้ชนะที่ต้องชนะด้วยความสามารถและความพยายาม

3. ควรกระทำกิจกรรมหรืองานทุกอย่าง โดยมีการฝึกหัดหรือซ้อมอย่างหนักและสม่ำเสมอ

4. ต้อง ต่อสู้ได้ในทุกสถานการณ์ โดยการอดทน ปรบตัว และปรับสถานการณ์

5. มีการแข่งขันกับตนเอง และพยายามเอาชนะตนเอง

6. ยึดหลักว่า “ต้องทำสิ่งที่คนอื่นทำไม่ได้” หรือ “ทำในสิ่งที่คนอื่นไม่ยอมทำ”

7. ระลึกเสมอว่า แม้จะต้องพบกับอุปสรรค แต่วันเวลาที่สตรัสัยรอรเราอยู่ ถ้าเรามีความมุ่งมั่นพอ

8. มุ่งมั่นว่า การต่อสู้ที่มีคุณค่า คือการได้ทำสิ่งที่อยากได้สำเร็จ

ประการที่ 3

ความภูมิใจและคุณค่า... ยາเสริมพลังในการมุ่งสู่ความสำเร็จ

ในการทำงานไม่ว่าคนหรือเครื่องจักรย่อมต้องมีการตรวจสอบแก้ไข เพิ่มเติม ให้สามารถทำงานได้เต็มศักยภาพ และทำงานได้นาน สิ่งที่จะช่วยให้คนทำงานไปสู่ความสำเร็จ เป็นเลิศ โดยสามารถต่อสู้กับปัญหาอุปสรรคในรูปแบบต่างๆ สิ่งนั้นคือความภูมิใจ และคุณค่าที่เราได้รับ ซึ่งมีดังต่อไปนี้

1. ภูมิใจที่มีโอกาสรับใช้ องค์กร/ประเทศที่เรารักและมีโอกาสเรียนรู้ประสบการณ์ที่มีค่า

2. ภูมิใจและดีใจในความเจริญก้าวหน้าขององค์กร/ประเทศ

ซึ่งเขาเป็นส่วนหนึ่งและเป็นที่ยิ่งพาคอนทั้งครอบครัวต่อไป

3. ภูมิใจที่มีผู้ร่วมงานที่เข้าใจและภูมิใจที่ผู้ร่วมงานเป็นคนดี คือดีทั้งใจ ความคิด และความพยายาม

4. ยึดหลักว่า ทุกคนไม่มีสิ่งใดแตกต่างกันทุกคนมีคุณค่า ตำแหน่งเป็นเพียงสิ่งอุปโลก

5. มีความจริงใจต่อกัน โดยอยู่บนพื้นฐานที่มีความเชื่อถือซึ่งกันและกัน และยอมรับว่าธรรมชาติของมนุษย์มีจิตใจที่สะอาด

6. เชื่อมมั่นว่าความสำเร็จทั้งในปัจจุบันและอนาคตคือคุณค่าที่น่าภูมิใจ

7. ได้รับความคุณค่าและความภูมิใจ ให้กับชีวิตของตนเองโดยมีความสุขที่เกิดจากความพอใจในตนเองและการใช้ชีวิตให้มีคุณค่าของคนที่ผลของงาน และความสุขที่แท้จริงอยู่ที่ใจ

ประการที่ 4

ภาวะผู้นำ...ความสามารถที่สามารถสร้างสรรค์สิ่งที่ดีกว่าให้เกิดขึ้นได้เสมอ

ผู้นำที่ดี ช่วยให้เกิดการพัฒนาศักยภาพ และการบรรลุเป้าหมาย ผู้นำที่ดีจะสร้างทีมงานสร้างบรรยากาศที่เป็นขวัญและกำลังใจ และมีความคิดที่จะรวมเป้าหมายและความใฝ่ฝันของผู้ร่วมงานให้ร่วมมือกันทำกิจกรรมจนประสบความสำเร็จ ซึ่งความสำเร็จนี้จะเป็นที่ชื่นชมและพึงพอใจของทุกคนความสำเร็จนี้จะนำไปสู่ความสำเร็จครั้งต่อไป

อย่างไม่มีที่สิ้นสุด ดังนั้นการที่คนในสังคมจะสามารถผ่านพ้นปัญหาวิกฤติเศรษฐกิจและสังคมในขณะนี้ได้ ภาวะผู้นำเป็นคุณสมบัติที่สำคัญที่ทุกคนพึงมี Danny Cox และ John Hoover (1992) ได้เสนอแนะคุณลักษณะเด่นของผู้นำยามวิกฤติไว้ 10 ประการดังนี้

1. **มีจริยธรรม** ผู้นำที่แท้จริงจำเป็นต้องมีจริยธรรมทั้งด้านจริยธรรมส่วนตัวและจริยธรรมทางวิชาชีพ ผู้นำในสังคมจะต้องเต็มใจที่จะช่วยเหลือผู้อื่น แม้ว่าการกระทำนั้นจะไม่ได้ทำให้ตนเองได้รับผลประโยชน์โดยตรง

2. **มีไฟแรง** สามารถแยกแยะระหว่างสิ่งที่สำคัญ และสิ่งที่น่าสนใจได้ ต้องเป็นคนที่เห็นภาพใหญ่ และมีความสงบเยือกเย็นเมื่อภัยมาไม่ติดกับเรื่องเล็ก ๆ น้อย ๆ ดังเช่น ข้อความที่เขียนไว้ในกองทัพอากาศของสหรัฐอเมริกาว่า

“บางคนตายเพราะระเบิด
บางคนใหม่ไปกับกองเพลิง
แต่คนส่วนใหญ่ตายไปที่ละเล็กละน้อย
ด้วยการหมกมุ่นกับเรื่องกระจ้อยร่อย”

3. **ทำงานตามลำดับความสำคัญ** โดยจัดการกับปัญหาตามลำดับความสำคัญจากมากสุดลงมา ผู้นำที่แท้จริงต้องมีพลังเต็มเปี่ยม และมีพลังเหลือเฟือกว่าคนทั่วไป เพราะปัญหามีมากมายที่ผู้นำจะต้องจัดการ ซึ่งต้องไม่ลืมนำให้จัดการกับปัญหาใหญ่ที่สุดเป็นอันดับแรกดังข้อคิดที่ว่า

“ถ้าจะต้องกลืนกบทั้งตัว อย่างมองกบนาน
ถ้าต้องกลืนกบหลาย ๆ ตัว ให้เลือกกลืนตัวที่
ใหญ่ที่สุดก่อน”

4. **มีความกล้าหาญ** ผู้นำจะต้องกล้าเสี่ยงเพื่อให้งานสำเร็จ กล้าได้กล้าเสีย และรับผิดชอบต่อผลที่เกิดขึ้น ถ้าผู้นำต้องการปลอดภัยไปหมดทุกเรื่อง ผู้นำนั้นสามารถทำได้โดยหนีสิ่งเลวร้ายได้สำเร็จ แต่ผู้นำคนนั้นจะไม่มีโอกาสได้สิ่งที่ดีเยี่ยมเลยเช่นกัน

5. **ทำงานด้วยความมุ่งมั่นและทุ่มเท** สภาพในองค์กรหรือในสังคมที่น่าสงสารและสังเวชคือ (1) กลุ่มทำงานที่กระตือรือร้นแต่ได้ผู้นำที่เฉื่อยชา และ (2) ผู้นำที่ไฟแรงขาดทีมงานที่แข่งขัน ผู้นำที่แท้จริงยอม

สามารถสร้างทีมงานที่มุ่งมั่นและทุ่มเทเช่นเดียวกับผู้นำได้ ไม่ว่าคนรอบข้างจะสภาพเริ่มต้นอย่างไร ผู้นำที่ประสบความสำเร็จส่วนใหญ่จะไม่สนใจว่าเขาจะได้ค่าตอบแทนเท่าใด เพียงแต่เขาพอใจที่ได้ทำในสิ่งที่เขารัก ซึ่งในที่สุดเงินทองก็จะตามมาเอง นอกจากนี้ผู้นำที่ทำงานมุ่งมั่นและทุ่มเทมักจะเป็นคนที่ไม่เศร้าหมอง เพราะเขาไม่มีเวลาให้กับความเศร้าหมอง ความสุขของพวกเขาจะอยู่กับการได้ทำงาน

6. **ทำในสิ่งที่อยากทำ** มีความคิดริเริ่ม อยากรลองทำสิ่งใหม่ ไม่กลัวที่จะพบความล้มเหลวหรือความไม่สำเร็จ แต่จะใช้ความล้มเหลว หรือความไม่สำเร็จเป็นประสบการณ์ที่มีคุณค่าเพื่อให้ได้สิ่งใหม่ แนวทางใหม่ ความคิดใหม่ที่ถูกต้องและดีกว่าที่เป็นอยู่

7. **มีจุดมุ่งหมาย** ผู้นำที่ประสบความสำเร็จสามารถแก้ไขปัญหายาก ๆ ได้ เพราะมีจุดมุ่งหมาย แต่ปัญหาที่ยากต่อการตัดสินใจ ส่วนหนึ่งไม่ใช่ปัญหาใหญ่ แต่เป็นปัญหาด้านบุคคล ผู้นำจะต้องยอมเสียบางอย่างเพื่อให้ได้สิ่งที่มีคุณค่า เพราะจุดมุ่งหมายที่สำคัญที่สุดขององค์กร/ประเทศ คือ ความก้าวหน้า ดังนั้นการเก็บคนที่ไร้ประโยชน์ต่อองค์กรไว้ นอกจากจะเสียหายต่อองค์กรแล้ว ยังเป็นการหน่วงเหนี่ยวความก้าวหน้าของคนเหล่านั้นด้วย

8. **กระตือรือร้นตลอดเวลา** ความกระตือรือร้นของผู้นำเปรียบเสมือนไฟส่องนำทาง ซึ่งนำความสว่างมาสู่คนรอบข้าง ผู้นำที่กระตือรือร้น สามารถดึงให้ผู้ร่วมงานกระตือรือร้นด้วย ถ้าผู้นำขาดความกระตือรือร้น ผู้ร่วมงานก็จะขาดความกระตือรือร้นเช่นกัน ความกระตือรือร้นต้องไม่ทำโดยการเสแสร้ง หรือทำในลักษณะฉาบฉวย ความกระตือรือร้นจะต้องเกิดจากความรักในงานที่ทำอย่างแท้จริง มุ่งไปสู่ความสำเร็จ และมุ่งไปสู่ความก้าวหน้า

9. **ติดดิน** ผู้นำจะต้องสามารถจับข้อเท็จจริงได้อย่างรวดเร็ว รุกเข้าตีปัญหา มากกว่าตั้งรับ ไม่แสดงอาการวิตกหรือพร่าบ่นแต่ปัญหาที่แก้ไม่ได้ ผู้นำที่ติดดินจะต้องไม่ตื่นตกใจกับปัญหา แต่จะจัดการด้วยความเยือกเย็นและมั่นใจ ยอมรับความจริง มีความแน่วแน่ใน

การแก้ไข แสวงหาความรู้ใหม่ตลอดเวลาและจากทั่วทุกทิศโดยเฉพาะสังคมที่กำลังเผชิญอยู่

10. *ช่วยให้ผู้อื่นก้าวหน้า* ผู้นำที่ประสบความสำเร็จจะต้องรู้จักและต้องการช่วยเหลือผู้อื่นให้เจริญก้าวหน้า ให้ประสบความสำเร็จ ซึ่งผู้นำจะต้องสร้างบรรยากาศขององค์กรให้มีการแสดงความคิดโดยเสรี จัดเรื่องหุยมหุยมเต็มใจที่จะสนับสนุนตลอดจนให้กำลังใจบุคคลในการพัฒนาตนเอง และให้โอกาสในการทำสิ่งใหม่ที่แตกต่างไปจากเดิม ความก้าวหน้าและความเจริญของบุคคลหรือองค์กรจะเกิดขึ้นไม่ได้เลย ถ้าได้รับการปราชัยและการขัดขวางการคิดและการกระทำของคนในองค์กร

องค์กรทุกองค์กรในประเทศไทยยามนี้ จะอยู่รอดและสร้างความสำเร็จได้ขึ้นอยู่กับคนทุกคนในองค์กรที่จะร่วมมือร่วมใจกันแก้ปัญหา ปัญหาต่าง ๆ เกิดจากการที่มนุษย์สร้างขึ้น ดังนั้นมนุษย์จึงต้องแก้ปัญหาด้วยตนเอง การมุ่งหาแต่คนผิดคนที่เป็นต้นเหตุเพื่อมาลงโทษไม่ใช่วิถีทางที่จะแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นให้สามารถกลับไปสู่สภาพเดิมหรือที่ดีกว่าเดิมได้ สิ่งที่เราทุกคนสามารถทำให้องค์กรหรือสังคมของเรากลับคืนสู่สภาพปกติอย่างรวดเร็วและสู่ความก้าวหน้า ทำให้ปวงประชามีความสุข คือ การพัฒนาตนเอง การใช้ความพยายาม ต่อสู้กับปัญหาและมีความมุ่งมั่นที่จะแก้ไขปัญหา โดยมีความภูมิใจและตระหนักในคุณค่าของคนและงานที่กระทำอยู่ ตลอดจนต้องใช้ภาวะผู้นำและประการสุดท้าย คือ ต้องมีความแน่วแน่แก้ไข ดังข้อความที่ระบุไว้ในความจริงของแผ่นดิน (2541) ว่า

*“ความจริงมีอยู่มากมายทั่วแผ่นดิน
ขอเพียงสังคมและประชาชนคนไทยยอมรับ
และพูดแต่ข้อเท็จจริง
พร้อมบอกกับตัวเองว่า “จะแน่วแน่แก้ไข”
ชุมชนน้อยใหญ่ของเราก็จะเข้มแข็ง”*

หนังสืออ้างอิง

แจ๊ค,มินท์ อิงค์ธเนศ. แจ็คสอนน้อง. กรุงเทพมหานคร : บริษัทเอ อาร์

อินฟอร์เมชัน แอนด์ พับลิเคชัน จำกัด, 2541.

ศุภศักดิ์ น้าทิพย์ และวาเชนทร์ ชินทยาวิงสรรค์ (ผู้แปล) จาก Leadership When the Heat's On ของ

Danny Cox. และ John, Hoover (1992). กรุงเทพมหานคร : บริษัทซีเอ็ดดูเคชัน จำกัด, 2538.

อมรวิรัช นาคพรทรรพ (ผู้เรียบเรียง), ความจริงของแผ่นดิน. กรุงเทพมหานคร : บริษัท เจ फिल्म

โปรดิวเซอร์ จำกัด, 2541.